

ΕΣΤΙΝ ΔΕ ΔΕΛΤΑ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ
60-62

Τὰ Ἀθῦρα νῦν Μέγας Τσεχμετσές ὠνομάσθησαν
Ἀθῦρα ὡς ἐκ τοῦ ὀμωνύμου ποταμοῦ καὶ κόλπου, Ἀθύρας· ἦν δὲ καὶ
ἐπίνειον ὡς λέγει Στέφανος ὁ Βυζάντιος, ὃ καὶ νῦν κεῖται παρὰ τῇ
δεξιῇ βραχίονι καὶ ἄκρῳ τοῦ βαθέος κόλπου· ὁ δὲ ποταμός ρέει μεταξὺ
Βύξεινου καὶ Προποντίδος ὡς πηγάζων ἐκ τῶν ὀρέων Σερεντζίων, παρακάμ-
πτει δὲ τῆς πολίχνης Μετρῶν καὶ ἐκβάλλει ἐντὸς τοῦ κόλπου Ἀθύρα, ἐγ-
γύς τοῦ χωριδίου Φανοσακρῶν. Εἶχε φρούριον ἡ κώμη κατὰ τὴν βυζαντι-
νὴν ἐποχὴν καὶ ἡνοῦτο πῶς καὶ νῦν διὰ μεγάλης λιθίνης γεφύρας μετὰ
τῆς ἀπέναντι ἐγγύς ἀκτῆς τοῦ κόλπου. Πρὸ τοῦ φρουρίου καὶ πολίσματος
τῶν Ἀθύρων ἦλθεν δὲ καὶ Ἀττίλας ἐκεῖνος, ὡς ἡναγκάσθη ὁ αὐτοκρά-
τωρ (72) Θεοδοσίος, ἵνα πρεσβεῖαν πέμψῃ εἰς τὸν ἐπιδρομέα· ὅτε δὲ
οἱ Βούλγαροι ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου ἐληλάτισαν τὴν Θράκην, ἦλθον
καὶ εἰς τὸν Ἀθύραν καὶ κατέστρεψαν ἐκεῖσε φρούριον καὶ τὴν γέ-
φυραν παράξενον οὖσαν (10) καὶ ἄχρωτάτην· ἀλλὰ μέχρι τέλη τοῦ με-
σαιῶνος ἦν τετειχισμένη καὶ αὐτὴ καὶ πανταχόθεν ὡς ἰσθμός ἦν (73)
κεκυκλωμένη ὑπὸ τῆς θαλάσσης· τὴν νῦν δὲ γεφύρας τοῦ Ἀθύρα τὰ θεμέ-
λια ἐστήσατο ὁ Ζουλτάν Ζουλεϊμάν, τὰς δὲ τέσσαρας αὐτῶν αἵτινες ἀ-
ποτελοῦσιν τὴν ὅλην γέφυραν ἐποίησατο ὁ Ζουλτάν Σελίμ· ἐνταῦθα δὲ σχῆ-
τεθλασμένης γραμμῆς· πλημμύρα μεγίστη ἐγέντο εἰς τὰ περίξ τῆς Κωνσταν-
τινουπόλεως κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1563· τὰ ποτάμια τοῦ Ζεύγατος
καὶ Ρηγίου ἔπεσαν ὀλοτελῶς, παρεσύρθησαν δὲ τῆς Σηλυβρίας
ἦτοι ὁ Μέλας καὶ ὁ Ἀθύρας ἠνώθησαν εἰς ὕψος καταπληκτικόν· τὰ δὲ
περίχωρα κατεκλίσθησαν, τὰ κτίρια τῆς βασιλευούσης καὶ περίξ ἔπαθον
αἱ γέφυραι τοῦ Ζεύγατος καὶ Ρηγίου ἔπεσαν ὀλοτελῶς, παρεσύρθησαν δὲ
τῆς Σηλυβρίας καὶ Χαραμιδερὲ αἱ γέφυραι, ἡ θάλασσα θολή καὶ γλυκεῖα
ἦν ἐφ' ὀδομάδι· ὁ Ζουλτάνος Ζουλεϊμάν ὀλίγον θά ἐπνίγετο τότε καὶ δι-
έταξε 500.000 δουκάτων πρὸς οἰκοδομὴν στερεᾶς καὶ λιθίνης γεφύρας
(74) ἐπὶ τοῦ Ζεύγατος τούτου· καὶ μία ἄλλη πλημμύρα ἐγένετο ἐν τῇ
πεδιάδι τῶν Χοιροβάκχων ἐν ἣ ἐσκήνουν οἱ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κου-
ράλου σταυροφόροι (75) οἵτινες ἔπαθον τότε τὰ δεινότερα· Χοιροβάκ-

γας ἀναφέρουσιν ὡς ἐπίσημον αὐτῶν τῶν μερῶν πόλιν οἱ βυζάντινοί καί
 θεωρῶ τὸ παρὰ Μέτρας ὁθωμανικόν χωρίον Ἰακσεῖζ, ὃ παρὰ τὸ μυχόν τοῦ
 κόλπου τῶν Ἀθῶρων κεῖται καί ἐνοικεῖται ὑπὸ 50 οἰκογενειῶν· ὁμοει-
 δεῖ δὲ τούτου εὐρίσκονται εἰς τὴν μετρητὴν πεδιάδα καί τὸ Παπασπουρ-
 γάζ ἐξ 20, τὸ Ἀπανακᾶς ἐξ 80, τὸ Ἰξεδδίν ἐκ 50. παρὰ τὴν γέφυραν
 σήμερον πλουσιώτατον ἀλιευτήριον διατηρεῖται καί τὸ πλεῖστον τοῦ κόλ-
 που, οὗ τὸ μῆκος τριῶν μιλλίων ναυτικῶν, ἔμπλεον ἐξ ἰλύος καί ἀξιό-
 λογος βασιλικὸς ναύσταθμος θά ἐγένετο. Καί καθέδρα ἐπισκόπου ἦν ἡ
 κώμη αὕτη ἐπὶ τοῦ μεσαιῶνος ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ Ἀθῶρων, καί μέγα Ζεῦγ-
 μα μετὰ τὰ βυζαντινά ἐκλήθησαν τὰ Ἀθῶρα ὡς ἐξ ἑλληνισθέντος, τοῦ
 τουρκικοῦ ὀνόματος Πουγιούκ Τσεχμετσέ· πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ μικροῦ
 ἦτοι Κουτσούκ Τσεχμετσέ, παρακειμένου ἀνατολικώτερον τοῦ μεγάλου
 κατὰ τρεῖς ὥρας μακράν, ὃ καὶ Πόρχιον καλεῖται. Ἀλλὰ καί Καισαριανή
 ἐλέγοντο πρὶν τὰ Ἀθῶρα.

Ἡ κομὴ αὕτη κώμη νῦν ἐνοικεῖται ἐξ 110 ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν
 καί 100 ὁθωμανικῶν, κοσμεῖται δὲ ὑπὸ 60 καταστημάτων, 3 τεμενῶν καί
 ναοῦ ἀφιερῶμένου τοῖς ἑβδομήδεσσι τῆς Ψεοτόκου ἀνεγερεθέντος δὲ κατὰ
 τὴν 26 ὁκτωβρίου 1850· πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἤκησεν θηλέων ἐκπαιδευτήρι-
 ον δι' οὗ ἐδιδάσκοντο πρὸς ἴδρυσιν 307 λίραι τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἐγχωρί-
 ων γατοῦ Ἀθανασίου καί Ἰωάννου Λογοθετιδῶν· ἡ δὲ νῦν σχολὴ ἀναμῖξ
 τρέφει πνευματικῶς 96 ἄρρενα καί θήλεα ὑφ' ἑνα διδάσκαλον ποδηγετού-
 μενα, οὗ τὰ ἐτήσια εἶνε 50 λίραι. Τὰ Ἀθῶρα εἶνε ἡ λαμπροτέρα τῶν πε-
 ριχώρων, διότι πλὴν τῶν εὐπρεπῶν οἰκιῶν ἔχει ἀμαξιτούς δρόμους δενδρο-
 φύτους καί ἀφθονεῖ ποσίμων ὑδάτων· τὴν εὐκοσμίαν δὲ ταύτην κατὰ τι
 5 ὀφείλει ὡς οὔσης νῦν ἔδρα ἐπάρχου. Ἀθῶραῖος ἦν ὁ ἀπὸ Λιτίτης μητρο-
 πολίτης Ἰωάννου Ἰωαννίκιος, οὗ ὁ μαρμάρινος τάφος σώζεται ἔξωθι τοῦ
ναοῦ· ὁ γδοσκουπότης δὲ ἀπεβίωσεν ὁ ἱεράρχης οὗτος κατὰ τὸ 1870.

- 13
- (72) Θεοφ. σ. 159
  - (73) Ιω. Καντακ, Γ'. 320
  - (74) Ιστ. Οθ. Αυτ. Χάμμερ, τ. Δ'. σ. 322
  - (75) Χωνιάτ. σ. 85
  - (76) Μελετ. Γεωργ. 61
  - (77) Θεοφ. Α'. τ. 444 σ. καί Θεοφυλ. σ. 328
  - (78) Τά υ. τήν Αλ. Ψ. σ. 145

